

Sygn. akt II Ca 116/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Ślęzak (spr.)
Sędziowie:	SSO Stanisław Łęgosz SSR del. Lucyna Szafrńska
Protokolant:	stażysta Agnieszka Misterkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 maja 2014 roku

sprawy z wniosku J. S.

z udziałem M. M.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 12 grudnia 2013 roku, sygn. akt I Ns 225/12

postanawia:

1. oddalić apelację,

2. ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania odwoławczego związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt II Ca 116/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 12 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Bełchatowie po rozpoznaniu sprawy z wniosku J. S. z udziałem M. M. o podział majątku wspólnego:

1. ustalił, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków J. S. i M. M. wchodzi:

a. odrębna własność lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ulicy (...) numer lokalu (...) oraz związany z nią udział we współwłasności części wspólnych budynku wraz udziałem we współwłasności nieruchomości wspólnej z

uwzględnieniem obciążającego nieruchomości kredytu hipotecznego zaciągniętego w Banku (...) Spółka Akcyjna o wartości 43.853,93 zł;

b. ruchomości w postaci: zestawu obiadowo-kawowego, zestawu sztućców, zestawu garnków, kredensu oraz stołu z sześcioma krzesłami,

c. ruchomości w postaci: kuchenki mikrofalowej, nawilżacza powietrza okapu, grzejnika, kuchni gazowej, sokowirówki, lodówki, żelazka, obrazów, czterech dywanów, firanek i karniszy, dwóch telewizorów LCD, stołu i krzeseł w przedpokoju, kanapy narożnikowej, stolika i szafki pod telewizor,

d. samochód marki M. (...) o numerze rejestracyjnym (...) wraz z dodatkowym zestawem opon zimowych z felgami o wartości łącznej 40.000,00 zł,

e. nakład wnioskodawczym J. S. z majątku odrębnego na majątek wspólny w wysokości 37.200,00 zł,

f. nakład uczestnika M. M. z majątku odrębnego na majątek wspólny w wysokości 20.834,89 zł;

2. dokonał podziału majątku wspólnego J. S. i M. M. w ten sposób, że:

a. składniki majątkowe wymienione w punkcie 1 lit. b, d i e przyznał na wyłączną własność wnioskodawczym J. S.,

b. składniki majątkowe wymienione w punkcie 1 lit. a, c i f przyznał na wyłączną własność uczestnika M. M.;

3. tytułem dopłaty zasądził od uczestnika M. M. na rzecz wnioskodawczynie J. S. kwotę 18.292,07 zł, płatną w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia;

4. ustalił, że każda ze stron ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Podstawę powyższego orzeczenia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

J. S. i M. M. związek małżeński zawarli w dniu (...) Wyrokiem z dnia 9 września 2011 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie I C 1283/10 rozwiązał przez rozwód ten związek małżeński z winy M. M.. Wyrok uprawomocnił się 17 stycznia 2012 r.

Wcześniej wyrokiem Sądu Rejonowego w Bełchatowie w sprawie III RC 235/11 z dnia 29 sierpnia 2011 r. została z dniem 1 września 2010 r. została ustanowiona między małżonkami rozdzielność majątkowa.

W dniu 10 czerwca 2009 r. strony nabyły na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej własność samodzielnego lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość położonego w B. przy ul. (...) nr lokalu (...), dla którego urządzona jest księga wieczysta KW Nr (...) za kwotę 180.000 zł. Kwota 20.000 zł została zapłacona sprzedającym przed zawarciem umowy sprzedaży, zaś pozostała kwota 160.000 zł została zapłacona z kredytu hipotecznego z dnia 10 czerwca 2009 r. zaciągniętego przez strony w Banku (...) z siedzibą w W..

Zadatek oraz koszty poniesione u notariusza przy zakupie mieszkania strony zapłaciły po połowie z otrzymanych od rodziców darowizn.

Od 1 września 2010 r. wnioskodawczynie nie zamieszkuje w tym mieszkaniu; od tego czasu mieszka u swoich rodziców w B.. Wnioskodawczynie sama opuściła mieszkanie, gdyż czuła się oszukana i zdradzona przez uczestnika. Uczestnik nie chciał się wyprowadzić z tego mieszkania, a ona nie chciała z nim razem mieszkać.

Wartość tej nieruchomości na dzień ustania ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej stron wynosiła 196.230,00 zł.

Na dzień 28 listopada 2013 r. zadłużenie wynikające z kredytu hipotecznego zaciągniętego przez strony na zakup mieszkania obciążające hipotecznie wyżej wskazaną nieruchomość wynosiło 152.376,07 zł.

W mieszkaniu położonym w B. przy ul. (...) nr lokalu (...) znajduje się centrum życiowe uczestnika M. M..

W trakcie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej strony nabyły ruchomości w postaci: zestawu obiadowo-kawowego, zestawu sztućców, zestawu garnków, kredensu oraz stołu z sześcioma krzesłami oraz w postaci: kuchenki mikrofalowej, nawilżacza powietrza okapu, grzejnika, kuchni gazowej, sokowirówki, lodówki, żelazka, obrazów, czterech dywanów, firanek i karniszy, dwóch telewizorów LCD, stołu i krzesel w przedpokoju, kanapy narożnikowej, stolika i szafki pod telewizor.

Od października 2009 r. do kwietnia 2011 r. strony spłacały raty kredytu hipotecznego po połowie.

Po tej dacie do chwili obecnej kredyt hipoteczny w całości spłaca uczestnik M. M..

Uczestnik po kwietniu 2011 r. do chwili obecnej spłacił zadłużenie z tytułu kredytu hipotecznego w łącznej kwocie 31.955,57 zł.

M. M. ponosił ponadto w całości koszty podatku od nieruchomości. Z tego tytułu uiszczył łącznie kwotę 380,23 zł.

Z tytułu ubezpieczenia mieszkania uczestnik uiszczył kwotę 132 zł.

Uczestnik M. M. ponosił ponadto koszty opłat czynszowych związanych z własnością mieszkania w postaci zaliczki eksploatacyjnej oraz funduszu remontowego. W uiszczaniu tych opłat pomagali mu rodzice udzielając mu na ten cel pożyczki. Łącznie z tego tytułu uczestnik po ustaniu wspólności majątkowej zapłacił 9.200 zł.

W dniu 6 stycznia 2009 r. J. S. sprzedała samochód osobowy marki A. (...) nr rej. (...) stanowiący jej majątek odrębny za kwotę 37.200 zł. Samochód ten stanowił wówczas współwłasność jej i jej ojca B. S..

Pieniądze ze sprzedaży samochodu A. (...) zostały przeznaczone na zakup kolejnego samochodu T. (...) nr rej. (...), który został zakupiony 6 stycznia 2009 r. za kwotę 20.000 zł. Jako właściciel wpisana była J. M. (1), a jako współwłaściciel samochodu został wpisany M. M..

W dniu 6 lutego 2009 r. M. M. sprzedał samochód osobowy marki O. (...) nr rej. (...) stanowiący jego majątek odrębny za kwotę 8.000 zł.

W dniu 24 kwietnia 2009 r. J. S. sprzedała samochód osobowy marki V. (...) nr rej. (...) stanowiący jej majątek odrębny za kwotę 4.000 zł. Samochód ten stanowił wówczas współwłasność jej i jej ojca B. S..

Dnia 11 maja 2009 r. strony sprzedały samochód T. (...) nr rej. (...) E. M. i J. M. (2) za cenę 38.000 zł. J. S. wyrażała zgodę na sprzedaż samochodu.

Dnia 16 maja 2009 r. M. M. nabył w Niemczech samochód marki M. (...) za kwotę 8700 €.

Samochód M. B. został zarejestrowany w Polsce dnia 2 lipca 2009 r. pod nr rej. (...). Dnia 10 września 2010 r. jako współwłaściciel pojazdu została dopisana J. M. (1).

Sąd Rejonowy dokonał oceny materiału dowodowego i zważył, iż zgodnie z art. 31 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje pomiędzy małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa małżeństwa obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich.

Wspólność majątkowa między stronami ustala z dniem 1 września 2010 r. kiedy to Sąd ustanowił z tą datą rozdzielność majątkową między stronami.

W trakcie trwania małżeństwa stron do tej daty ich stosunki majątkowe podlegały ustawowej wspólności majątkowej i były regulowane przez art. 31-46 k.r.o.

W myśl art. 46 k.r.o. od chwili ustania wspólności ustawowej do majątku który był nią objęty, jak również do podziału tego majątku stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i dziale spadku. Odesłanie to odnosi się do grupy przepisów normujących podział majątku w sferze materialnoprawnej tj. art. 1035-1046 Kodeksu cywilnego. Na mocy art. 567 §3 k.p.c. również przepisy postępowania o dziale spadku mają odpowiednie zastosowanie do postępowania o podział majątku dorobkowego. Kolejne odesłanie przewiduje art. 1035 k.c, który do wspólności majątku spadkowego i dziale spadku nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów o współwłasności w częściach ułamkowych.

Stosownie do art. 618 §1 k.p.c. w zw. z art. 467 §3 k.p.c. oraz do art. 686 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd rozstrzyga także spory o prawo własności, jak również wzajemne roszczenia współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy oraz z tytułu pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na majątek nakładów i spleconych długów.

Wskazane odesłania powodują, że przedmiotem podziału majątku dorobkowego dokonywanego przez sąd powinien być cały majątek objęty wspólności ustawową, a jego skład i wartość ustala sąd.

Dokonując podziału majątku wspólnego Sąd miał na uwadze zasadę wyrażoną w art. 43 § 1 k.r. i o. zgodnie z którą oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym.

W zakresie mieszkania położonego w B. przy ul. (...) zasadnym było przyznanie go uczestnikowi M. M., który cały czas zamieszkuje w tym mieszkaniu i ponosi koszty utrzymania tego mieszkania, a także spłaca do kwietnia 2011 r. w całości kredyt hipoteczny, którego zabezpieczony jest na rzecz banku hipoteką ustanowioną na tym mieszkaniu. Znamionym w przedmiotowej sprawie było, że pierwotnie wnioskodawczyni nie wnosiła o przyznanie jej tego mieszkania; dopiero w trakcie prowadzonego postępowania, gdy okazało się, że korzystnym jest dla niej otrzymanie tego mieszkania przy pomniejszeniu jego wartości o pozostałe zadłużenie hipoteczne wnioskodawczyni zmieniła swoje stanowisko procesowe w tym przedmiocie. Postępowanie takie nacechowane było zatem instrumentalnym traktowaniem tego składnika majątkowego, a nie jak wskazywała w swoich zeznaniach, że jest z tym mieszkaniem emocjonalnie związana, że członkowie jej rodziny i ona sama włożyli wiele wysiłku, by wyremontować to mieszkanie. Skoro tak było nasuwa się oczywiste pytanie, dlaczego nie wnosiła o przyznanie tego mieszkania we wniosku na swoją rzecz i dlaczego się dobrowolnie wyprowadziła z tego mieszkania we wrześniu 2010 r. i od tego czasu nie zgłaszała żadnych roszczeń związanych z dopuszczeniem jej do współposiadania rzeczy wspólnej. O takim instrumentalnym traktowaniu tego składnika majątkowego świadczy również fakt, iż świadomie będąc współdłużniczką solidarną zaprzestała spłaty rat kredytu hipotecznego, przerzucając cały ciężar z tym związany na uczestnika, mając świadomość, że bank będzie w stanie zająć komorniczo wynagrodzenie za pracę uczestnika, podczas gdy nie będzie w stanie zająć jej dochodów z osobiście prowadzonej działalności gospodarczej.

Wszystkie te okoliczności przemawiały zdaniem Sądu za przyznaniem mieszkania uczestnikowi, dla którego mieszkanie to do chwili obecnej stanowi centrum życiowe.

Wobec tego, że strony nie doszły do porozumienia zasadnym było przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego do spraw szacunku nieruchomości, w zakresie ustalenia wartości mieszkania.

W tym zakresie w pełni na walor wiarygodności zasługiwała niekwestionowana co do zasady opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości, który ustalił wartość tego prawa mając na uwadze rynek lokalny i panujące na nim ceny na dzień ustania wspólności majątkowej małżeńskiej.

Zgodnie z ustalonym stanowiskiem judykatury, aprobowanym także w piśmiennictwie, przy szacowaniu składników majątku wspólnego należy uwzględnić obciążenia zmieniające rzeczywistą wartość tych składników, w tym obciążenia o charakterze prawnorzeczowym, za które ponosi odpowiedzialność każdorazowy właściciel nieruchomości, a

wzłaszcza obciążenie hipoteką. Wartość tych obciążeń odlicza się zarówno przy ustalaniu składników majątku wspólnego, jak i przy zaliczaniu wartości przyznanej jednemu z małżonków nieruchomości na poczet przysługującego mu udziału w majątku wspólnym.

Zasadnym zatem było obniżenie wartości mieszkania o kwotę 152.376,07 zł stanowiącą pozostałą część kredytu hipotecznego zabezpieczonego na tej nieruchomości hipoteką i przyjęcie wartości mieszkania na kwotę 43.853,93 zł.

Co się tyczy podnoszonych przez strony nakładów z ich majątków odrębnych na majątek wspólny w postaci darowizn otrzymanych przy zakupie mieszkania Sąd biorąc pod uwagę zgromadzony materiał dowodowy, rozbieżności między zeznaniami rodziców uczestnika a także zeznaniami samego M. M. i ich wzajemnej niespójności, co do tego jaka kwota była dokonanej darowizny i na czyją rzecz ta darowizna została przez nich dokonana, a także na jaki dokładnie cel została dokonana Sąd biorąc pod uwagę doświadczenie życiowe uznał, że obie strony w równym stopniu poniosły na ten cel nakłady i ich roszczenia z tego tytułu wzajemnie się zniosły. Zeznania pozostałych świadków w tym zakresie również cechują się niespójności i wzajemną sprzecznością co do tych kwestii. Nadto żadna z tych darowizn nie została potwierdzona na piśmie, co w sposób wiarygodny potwierdzałoby datę darowizny, jej cel, wysokość oraz na czyją rzecz została uczyniona. Należy wskazać, że same dowody wypłaty pieniędzy przez rodziców uczestnika nie świadczą o dokonaniu darowizny na rzecz uczestnika; pieniądze mogły być równie dobrze wypłacone wówczas na inny cel. Aktualnie, gdy strony są po rozwodzie, każda ze stron kwestionuje jakiegokolwiek czynności na rzecz drugiego małżonka, a zeznania świadków każdej ze stron nacechowane są próbą potwierdzenia stanowiska strony, na wniosek której składają zeznania.

W zakresie ruchomości strony zgodnie doszły do porozumienia co do ich fizycznego podziału bez rozliczeń z tego tytułu i Sąd zgodnie z ich stanowiskiem podzielił w zaproponowany przez nich sposób te ruchomości.

W postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd rozstrzyga o wzajemnych rozliczeniach byłych małżonków.

Sporne między stronami były kwestie nakładów z ich majątków osobistych na majątek wspólny i z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczyni.

Sąd podzielił twierdzenia uczestnika, iż po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej poczynił z majątku odrębnego nakłady na majątek wspólny w zakresie spłaty przez niego kredytu hipotecznego ponad swój udział zaciągniętego wspólnie z- wnioskodawczynią w czasie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej. Wnioskodawczyni nie zaprzeczała powyższemu. Sąd uznał, że uczestnik wykazał spłatę tego kredytu do wysokości 31.955,57 zł, przy czym połowa tej kwoty stanowiła realizację jego obowiązku i nie stanowiła jego nakładu; za nakład uczestnika z majątku jego odrębnego na majątek wspólny z tego tytułu Sąd uznał jedynie kwotę 15.977,78 zł ($31.955,57 \text{ zł} : 2$).

Podobnie za nakład uczestnika Sąd uznał uiszczenie przez uczestnika ubezpieczenia mieszkania w kwocie 134 zł; z czego nakładem uczestnika ponad jego udział stanowi kwota 67 zł ($134 \text{ zł} : 2$); tak samo przedstawia się sytuacja z uiszczonymi przez uczestnika opłatami z tytułu podatku od nieruchomości - z tego tytułu za nakład ponad udział uczestnika Sąd uznał kwotę 190,11 zł ($380,23 \text{ zł} : 2$).

Sąd uznał, że uczestnik udowodnił poczynienie nakładów z jego majątku odrębnego na majątek wspólny w postaci ponoszenia kosztów utrzymania wspólnego mieszkania stron w łącznej wysokości 9.200 zł uiszczonych przez uczestnika po ustaniu wspólności na poczet należności obciążających właściciela tj. na poczet funduszu remontowego i zaliczki eksploatacyjnej.

W pozostałym zakresie Sąd uznał, że nakłady zgłoszone przez uczestnika nie zasługują na uwzględnienie. Nie podlegają bowiem rozliczeniu dokonane należności z tytułu wykorzystanym mediów. Należy zauważyć, że część potwierdzeń zapłaty należności z tego tytułu nie wskazywała na jaki cel została kwota wpłacona (k. 67-71) i nie można wykluczyć, że dotyczyły te opłaty za wykorzystane media, które to opłaty należało uznać, że obciążają wyłącznie uczestnika, który

zamieszkiwał w tym mieszkaniu i korzystał z dostarczanych mediów. Stąd też brak podstaw do uwzględnienia tych opłat jako nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny.

Za udowodnione nakłady z majątku odrębnego na majątek wspólny poniesione przez uczestnika Sąd ostatecznie uznał nakłady na kwotę 9.200 zł, przy czym do rozliczenia przyjął połowę tej kwoty tj. 4.600 zł, albowiem uczestnik w 1/2 części był współwłaścicielem i jego obciążała połowa tych należności z racji jego prawa współwłasności.

Reasumując, Sąd uznał za udowodnione nakłady z majątku odrębnego uczestnika na majątek wspólny w łącznej kwocie 20.834,89 zł (15.977,78 zł + 67 zł + 190,11 zł+ 4.600 zł).

W sprawie niniejszej powstał również spór co do tego, czy samochód marki M. (...) stanowi majątek wspólny, czy też jest majątkiem odrębnym wnioskodawczym.

Sąd dokonując oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz zasadą przewidzianą w art. 31 §1 k.r.o. uznał, że samochód ten stanowi majątek wspólny. Samochód M. (...) został nabyty przez strony w trakcie trwania małżeństwa. Został on nabyty z majątku wspólnego - z pieniędzy pochodzących ze sprzedaży samochodu T. (...), który to samochód został nabyty częściowo z pieniędzy pochodzących z majątku wspólnego a częściowo z pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży samochodu A. (...) tj. z majątku odrębnego wnioskodawczym. Znamionym jest, że jako współwłaściciele samochodu T. (...) zostały wpisane obie strony postępowania. Wówczas to wnioskodawczyni J. S. nie zgłaszała zastrzeżeń, że jest to jej majątek odrębny; skoro by tak było wnosiłaby o wpisanie jej jako wyłącznej właścicielki samochodu, czego nie czyniła, a zatem nie traktowała tego składnika majątku jako majątku odrębnego.

Uczestnik nadto sam przyznał, że pieniądze ze sprzedaży samochodu A. (...) zostały przeznaczone na zakup samochodu T. (...). Zdaniem Sądu w umowie sprzedaży została zaniżona cena sprzedaży tego samochodu, o czym świadczy cena sprzedaży samochodu po 4 miesiącach od zakupu (11 maja 2009 r. strony sprzedały samochód za 38.000 zł).

Należy wskazać, że Kodeks rodzinny i opiekuńczy wprowadza zasadę, że w razie wątpliwości składnik majątkowy przynależy do majątku wspólnego. Nadto samochody T. (...) i M. (...) służyły do zaspokajania wspólnych potrzeb stron w zakresie realizowania potrzeb rodziny w zakresie przemieszczania się. Do czasu ustania wspólności majątkowej strony w żaden sposób tego nie negocowały tego.

Mając wszystkie te względy na uwadze Sąd uznał, że należy przyjąć, że uzyskaną ze sprzedaży samochodu A. (...) cenę (tj. kwotę 37.200 zł) należało przyjąć jako nakład wnioskodawczym z jej majątku odrębnego na majątek wspólny.

Odnosnie nakładów uczestnika z jego majątku odrębnego na majątek wspólny w postaci kwoty pochodzącej ze sprzedaży samochodu O. (...) Sąd nie podzielił argumentacji uczestnika, że została ta kwota przeznaczona na powstanie majątku wspólnego; po pierwsze umowa sprzedaży tego samochodu wskazuje cenę sprzedaży samochodu na kwotę 8.000 zł, a nie za kwotę 15.000 zł, a po wtóre samochód został sprzedany 6 lutego 2009 r., podczas gdy samochód M. (...) został zakupiony dopiero w maju 2009 r. Wnioskodawczym zaprzeczyła, by pieniądze te były przeznaczone na zakup wspólnego składnika majątkowego, a zatem to na uczestniku ciążył ciężar dowodu wykazania, że taka okoliczność miała miejsce. W ocenie Sądu uczestnik nie przedstawił żadnego wiarygodnego dowodu, że pieniądze w kwocie 8.000 zł przeznaczył na majątek wspólny; za takie dowody nie można było bowiem uznać zeznań świadków, którzy są najbliższą rodziną uczestnika i ich zeznania nacechowane były stronniczością w tym zakresie i miały udowodnić okoliczność, z której uczestnik wyciąga dla siebie skutki prawne.

Podobnie Sąd uznał, że wnioskodawczyni nie udowodniła, że zakup opon zimowych do samochodu M. (...) nastąpił z środków pieniężnych uzyskanych ze sprzedaży samochodu V. (...) stanowiącego jej majątek odrębny. W tym zakresie również nie przedstawiono żadnego wiarygodnego dowodu za jaką cenę zakupiono opony, kiedy to nastąpiło i z czyjego majątku. Stąd też Sąd uznał, że stanowią one majątek wspólny i stanowią wyposażenie samochodu M. (...).

Nadto Sąd uznał, że uczestnik nie wykazał również, że z majątku wspólnego został uczyniony nakład na majątek odrębny wnioskodawczyni w postaci remontu salonu fryzjerskiego wnioskodawczyni. W tym przedmiocie również nie zostały przedstawione żadne wiarygodne dowody potwierdzające dokonanie takiego nakładu, a także jego wysokość.

W toku postępowania o podział majątku wspólnego przyjmuje się jako zasadę, iż rozliczeniu podlega całość stosunków majątkowych między małżonkami według stanu na dzień ustania wspólności; przedmiot podziału stanowi zaś majątek z daty dokonywania podziału.

Kierując się powyższymi dyrektywami Sąd uznał, iż łączna wartość całego majątku wspólnego podlegającego podziałowi stanowi kwotę 83.853,93 zł, z czego dla wnioskodawczyni i uczestnika przypada, przy uwzględnieniu równych udziałów w majątku wspólnym, po 41.926,96 zł.

Wnioskodawczyni został przyznany składnik majątkowy o wartości 40.000 zł, zaś uczestnikowi o wartości 43.853,93 zł, przy czym wnioskodawczyni należy się nadto zwrot z majątku wspólnego kwota 16.365,11 zł tytułem rozliczenia nakładów stron na majątek wspólny z ich majątków odrębnych, po wzajemnych ich potrąceniu (37.200 zł - 20.834,89 zł = 16.365,11 zł).

Kierując się przywołanymi powyżej ustaleniami należało uznać, iż dopłata należna wnioskodawczyni na podstawie art. 212 k.c. w związku z art. 1035 k.c. i art. 46 k.r. i o. winna wynosić 18.292,07 zł (41.926,96 zł - 40.000 zł = 1.926,96 zł + 16.365,11 zł = 18.292,07 zł).

Sąd uznał, że miesięczny termin wykonania dopłaty przez uczestnika na rzecz wnioskodawczyni, przy twierdzeniach uczestnika, że od członków swojej rodziny otrzyma pomoc w jak najszybszej dokonaniu spłaty, nie naruszy słusznego interesu wnioskodawczyni, a także będzie możliwy do spełnienia przez uczestnika.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach sądowych był art. 520 §1 k.p.c.

Powyższe postanowienie zaskarżył uczestnik postępowania w części tj.:

- a) co do jego punktu 1 e - w zakresie ustalenia nakładu z majątku odrębnego wnioskodawczyni na majątek wspólny stron powyżej kwoty 16.600,00 zł,
- b) co do jego punktu 1 f - w zakresie ustalenia nakładu z majątku odrębnego uczestnika postępowania na majątek wspólny stron poniżej kwoty 67.669,30 zł
- c) co do jego punktu 3.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego - art. 45 § 1 zd. 2 k.r.o. poprzez niewłaściwe ustalenie, iż skoro nakład z majątku osobistego wnioskodawczyni na majątek wspólny stron wynosi 37.200,00 zł to kwota podlegająca zwrotowi z tego tytułu przez uczestnika wynosi 37.200,00 zł, podczas gdy zwrotowi winna podlegać połowa wartości poczynionego nakładu, a więc 18.600,00 zł,
2. naruszenie prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przeprowadzenie wadliwej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego skutkującej przyjęciem, iż:
 - a) uczestnik postępowania nie otrzymał, tytułem darowizny od rodziców, kwoty 18.000,00 zł, która została przeznaczona na zakup wspólnego mieszkania stron, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (także z zeznań samej wnioskodawczyni) wynika, iż przedmiotowa darowizna na rzecz uczestnika była dokonana i przeznaczona została następnie na zakup lokalu mieszkalnego, co oznacza iż stanowiła nakład z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny stron podlegający rozliczeniu w postępowaniu o podział majątku,

b) nie stanowi nakładu z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny stron kwota 8.000,00 zł uzyskana z tytułu sprzedaży samochodu marki O. (...), podczas gdy samochód osobowy marki M. (...) został zakupiony nie tylko z środków pochodzących ze sprzedaży T. (...), ale również z środków pochodzących ze sprzedaży O. (...) (majątku odrębnego uczestnika),

c) nakład z majątku odrębnego wnioskodawczyni na majątek wspólny stron wynosił 37.200,00 zł i stanowił kwotę, za jaką sprzedany został samochód marki A. (...), podczas gdy nakład z tego tytułu wynosił połowę tej wartości, a więc 18.600,00 zł, a to z uwagi na fakt, iż wnioskodawczyni była jedynie współwłaścicielem tego pojazdu ze swoim ojcem, co zresztą Sąd Rejonowy ustalił, nie doszło zaś do dokonania ze strony ojca wnioskodawczyni darowizny na rzecz córki jego własnego udziału w tym pojeździe, bądź też połowy kwoty uzyskanej z jego sprzedaży,

3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 33 pkt 2 k.r.o. poprzez ustalenie, iż samo dokonanie wpłaty określonej sumy pieniędzy uczestnikowi przez jego rodziców nie oznacza, iż darowizna została dokonana wyłącznie na jego rzecz, podczas gdy z treści przywołanego przepisu jednoznacznie wynika, iż przedmiot darowizny wchodzi do majątku osobistego, a w skład majątku wspólnego małżonków jedynie wówczas, gdy darczyńca tak postanowi;

Wskazując na powyższe zarzuty wnosił o:

1. zmianę zaskarżonego postanowienia:

a) w jego punkcie 1 e poprzez ustalenie, że nakład wnioskodawczyni J. S. z majątku odrębnego na majątek wspólny wynosi 18.600,00 zł;

b) w jego punkcie 1 f poprzez ustalenie, że nakład uczestnika M. M. z majątku odrębnego na majątek wspólny wynosi 67.669,80 zł,

c) w jego punkcie 3 poprzez zasądzenie, tytułem dopłaty, od wnioskodawczyni J. S. na rzecz uczestnika M. M. kwoty 22.607,94 zł, płatnej w terminie jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się orzeczenia z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności,

2. zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika zwrotu kosztów postępowania przed Sądem drugiej instancji,

3. względnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Bełchatowie do ponownego rozpoznania.

Wnosił również o dopuszczenie dowodu z dokumentu w postaci potwierdzenia wpłaty akcyzy z tytułu zakupu samochodu M. (...) w kwocie 7.091,00 zł – na okoliczność ustalenia, że uzyskana ze sprzedaży samochodu O. (...) (stanowiącego składnik majątku odrębnego uczestnika) kwota 8.000,00 zł została przeznaczona na zakup pojazdu M. (...), stąd też stanowi ona nakład z majątku odrębnego uczestnika na majątek wspólny stron, podlegający rozliczeniu w sprawie o podział majątku, którego zgłoszenia potrzeba pojawiła się w związku z treścią uzasadnienia postanowienia Sądu I instancji.

W odpowiedzi na apelację, pełnomocnik wnioskodawczyni wnosił o jej oddalenie, domagając się także oddalenia jako spóźnionego wniosku dowodowego zawartego w apelacji i zasądzenie kosztów postępowania za drugą instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie może odnieść wnioskuwanego w niej skutku w postaci wzruszenia zaskarżonego orzeczenia nie tylko z tego powodu, iż podniesione w niej zarzuty – obraży prawa materialnego, tj. przepisów art. 45 § 1 zdanie 2 krio i art. 33 pkt. 2 krio oraz naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 kpc poprzez przeprowadzenie wadliwej oceny dowodów i w konsekwencji dokonanie błędnych ustaleń w zakresie nakładów stron z ich majątku odrębnego na majątek wspólny i w zakresie rozliczenia długów obciążających majątek wspólny – nie znajdują oparcia w materiale sprawy i nie mogą być uznane za zasadne ale także i dlatego, że nawet przy założeniu zasadności tychże zarzutów zaskarżone postanowienie

w ostatecznym wyniku – przy dokonaniu prawidłowych rozliczeń wiążących się z usunięciem z urzędu błędów Sądu Rejonowego w zakresie wartości masy majątku wspólnego podlegającej podziałowi, co wiąże się ściśle z wyliczeniem należnych dopłat z tegoż majątku – w żadnym razie nie krzywdzi apelującego.

Lektura materiału aktowego prowadzi bowiem do wniosku, iż – wbrew zarzutom apelacji – Sąd Rejonowy dokonał wszechstronnej, zgodnej z doświadczeniem życiowym i zasadami logicznego rozumowania oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, jaki zaoferowały mu strony, a zatem oceny odpowiadającej wymogom jakie stawiają jej przepisy art. 233 § 1 i 328 § 2 kpc.

Ta prawidłowa ocen dowodów doprowadziła Sąd I instancji do trafnych ustaleń faktycznych w zakresie wysokości nakładów wnioskodawczynie na majątek wspólny (ściślej na wchodzący w skład tegoż majątku samochód marki M.) oraz spłaconych przez uczestnika długów obciążających majątek wspólny po ustaniu wspólności ustawowej i zaprzestaniu spłat tychże zobowiązań przez wnioskodawczynię, uznając słusznie iż J. S. winna zwrócić byłemu mężowi połowę tychże spłaconych zobowiązań, tj. kwotę 20.834,89 zł, aczkolwiek w tym ostatnim wypadku Sąd pomylił poniesione przez uczestnika wydatki na majątek wspólny w rozumieniu art. 45 § 1 krio z nakładami, o których także mowa w tym przepisie, co nie pozostaje bez wpływu na ostateczne rozliczenie byłych małżonków.

Za prawidłowe szczególnie uznać należy ustalenie, iż wnioskodawczynie poczyniła nakład na składnik majątku wspólnego jakim jest samochód M. w kwocie 37.200 zł

Zupełnie niezrozumiałym jest w tym zakresie zarzut apelacji, żeby wnioskodawczynie mogła żądać z tego tytułu rozliczenia jedynie kwoty 18.600 zł, stanowiącej połowę powyższej sumy, skoro jest to nakład z majątku odrębnego, a nakład podlega odliczeniu w całości, przy czym ojciec wnioskodawczynie, który był współwłaścicielem tegoż auta scedował wszystkie swoje prawa do niego na wnioskodawczynię, co jest w świetle materiału dowodowego niesporne (vide: k. 150). Ponadto gdyby nawet ojciec wnioskodawczynie zachował prawo do połowy nakładów w kwocie łącznej 37.200 zł to i tak należałoby przyjąć, że w zakresie połowy tejże kwoty nakład dokonała osoba a nie uczestnik bądź oboje byli małżonkowie i kwota ta w pełnym zakresie podlegałaby odliczeniu od wartości majątku wspólnego.

Takie ustalenie Sądu I instancji, iż wydatki (aczkolwiek Sąd ten błędnie kwalifikuje je jako nakład na majątek wspólny) poniesione przez uczestnika związane ze spłatą długów i zobowiązań wspólnych po ustaniu wspólności ustawowej wyniosły 41.669,78 zł i może on żądać zwrotu od wnioskodawczynie połowy tychże wydatków, tj. sumy 20.834,89 zł.

Materiał sprawy nie wskazuje aby uczestnik udowodnił wydatki wyższe, a przede wszystkim jak wskazuje w apelacji w kwocie 67.669, 80 zł. Ponadto pod wątpliwość poddać można zaliczone przez Sąd na jego korzyść w łącznej sumie wydatków 41.669,75 zł pewne opłaty związane z korzystaniem z odrębnej własności lokalu mieszkalnego z udziałem we współwłasności nieruchomości i częściach wspólnych budynku (jak opłaty eksploatacyjne i remontowe czy koszty ubezpieczenia mieszkania, podatek od nieruchomości) w sytuacji gdy wyłącznie uczestnik korzystał po rozstaniu się stron z tego składnika majątku wspólnego, a wnioskodawczynie nie wniosła o rozliczenie korzyści uzyskanych apelującego z lokalu ponad jego udział.

Słusznie także uznał Sąd I instancji, iż darowizny dokonane przez obojga rodziców stron przy nabyciu prawa do lokalu mieszkalnego dokonane zostały na rzecz obojga małżonków i żadna ze stron nie wykazała aby stanowiły one darowiznę poczynioną wyłącznie na jej rzecz, podlegającą odliczeniu od wartości majątku wspólnego.

Ustalenia Sądu w powyższym zakresie jak i wysnute z nich wnioski odpowiadają – wbrew odmiennemu pogładowi apelacji – przepisowi art. 33 pkt. 2 krio.

Apelujący nie udowodnił aby było inaczej, a nawet zeznania przesłuchanych w charakterze świadków jego rodziców (vide: k. 133-134) nie są w tej kwestii zgodne i nie dają podstaw do ustalenia odmiennego niż przyjęte przez Sąd I instancji.

Za spóźniony i nie noszący cech nowości w rozumieniu art. 381 kpc Sąd uznał zawarty w apelacji wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu na okoliczność opłaty akcyzy z tytułu nabycia samochodu M. celem wykazania jego wyższej wartości niż kwota 40.000 zł w sytuacji, gdy dokument ten nie jest dokumentem nowym pochodzący z daty po wydaniu zaskarżonego postanowienia, a nadto jego kopia znajduje się już w aktach sprawy.

Powyższy wniosek podlegał zatem oddaleniu przez Sąd II instancji, tymbardziej, że strony zgodnie na rozprawie w dniu 20.08.2013 r. ustaliły wartość M. na kwotę 40.000 zł podobnie jak zgodnie ustaliły podział ruchomości stanowiących wyposażenie mieszkania bez żadnych roszczeń z tegoż tytułu.

Niezależnie od powyższego podnieść należy, że zgodnie z art. 46 krio do podziału majątku wspólnego stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku tj. art. 680-689 kpc, a zgodnie z art. 684 kpc. skład i wartość masy spadkowej (w tym wypadku majątku wspólnego) podlegającego podziałowi ustala Sąd.

Zgodnie z ustalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, Sąd oceniając trafność rozstrzygnięcia w przedmiocie rozliczenia stron z majątku wspólnego, w tym z tytułu poczynionych nakładów czy poniesionych wydatków ma prawo a nawet obowiązek oceny rozstrzygnięcia w zakresie wartości całej masy spadkowej, jako rozstrzygnięć ściśle ze sobą związanych prowadzących do prawidłowego rozstrzygnięcia końcowego o spłacie.

W takim więc jak to postępowaniu nieprocesowym kontrola Sądu II instancji w powyższym zakresie nie narusza granic (zakresu) zaskarżenia orzeczenia Sądu I instancji (art. 378 kpc) ani też nie narusza zakazu reformationis in peius przewidzianego w art. 384 kpc jeśli w ostatecznym wyniku nie wydaje rozstrzygnięcia mniej korzystnego dla apelującego uczestnika – przy braku apelacji wnioskodawczyni – w tym wypadku jeśli nie podwyższa zasądzonej już przez Sąd I instancji od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni dopłaty.

Kierując się powyższymi dyrektywami zauważyć trzeba, że przy wycenie wartości odrębnej własności lokalu mieszkalnego wraz z udziałem w nieruchomości i częściach wspólnych budynku Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął tę wartość tj. sumę 196.230 zł w oparciu o opinię biegłego sądowego ds. szacunku nieruchomości i pomniejszył ją o kredyt hipoteczny w wysokości 152.376,07 zł pozostały do spłaty na dzień 28.XI.2013 r. co dało wartość tegoż prawa wynoszącą 43.853,93 zł.

Materiał sprawy wskazuje – i jest to w zasadzie bezsporne między stronami – że w czasie trwania wspólności strony spłaciły kredyt z odsetkami w łącznej kwocie 31.955,56 zł. W takiej samej kwocie 31.955,56 zł Sąd rozliczył część kredytu spłaconego przez uczestnika po ustaniu wspólności i trafnie uznał, że połowę tej sumy wnioskodawczyni winna zwrócić uczestnikowi.

W ten sposób uczestnik odniósł niejako podwójną korzyść, gdyż kwota 31.955,56 zł została odliczona od wartości lokalu, która służy do wyliczenia wartości udziałów stron w majątku wspólnym, a następnie uczestnik uzyskał prawo do zwrotu połowy tejże kwoty od wnioskodawczyni.

Wartość lokalu (odrębnej własności z udziałem) powinna być ustalona wg. stanu z chwili ustania wspólności ustawowej, ale wg. cen aktualnych.

Wartość ta powinna więc być powiększona o spłacony kredyt hipoteczny przez uczestnika po ustaniu wspólności, co daje kwotę 75.809,49 zł (tj. ustalona przez Sąd wartość 43.853,93 zł + 31.955,56 zł).

Wartość więc majątku wynosi: 115.809,49 zł (tj. 75.809, 49 zł – wartość mieszkania plus 4.000 zł wartość M.).

Od powyższej wartości majątku należy odjąć nakład wnioskodawczyni za M. w kwocie 37.200 zł, co daje czystą wartość masy do podziału – 78.609, 49 zł (tj. 115.809, 49 zł-37.200 zł), a udział każdej ze stron wynosi 39.304,50 zł.

Skoro z majątku wspólnego wnioskodawczyni otrzymała tylko składnik o wartości 2.800 zł (bo 37.200 zł stanowi jej nakład na M. o łącznej wartości 40.000 zł), to należy jej się dopłata w kwocie 36.504,50 zł (tj. 39.304,50 – 2.800).

Odliczając od tej dopłaty kwotę 15.977,78 zł jaką powinna zwrócić uczestnikowi z tytułu połowy spłaconej przez niego części kredytu należy jej się dopłata od uczestnika w kwocie 20.526,72 zł a więc wyższa niż została zasądzona zaskarżonym wyrokiem.

Pozostałe poniesione przez uczestnika opłaty związane z korzystaniem wyłącznym przez niego z mieszkania nie powinny być rozliczane, w sytuacji gdy w tym czasie wnioskodawczyni zaspokaja także swoje potrzeby mieszkaniowe poza przedmiotowym lokalem i nie żądała rozliczenia poniesionych z tego tytułu wydatków ani też pożytków od byłego męża uzyskanych ponad jego udział z tej głównej części majątku wspólnego.

W tych okolicznościach, gdyby nawet uznać za apelacją, że uczestnik powinien otrzymać w rozliczeniu od wnioskodawczyni zwrot połowy wydatków, tj. kwotę 33.834,90 zł (stanowiącą połowę z sumy ogólnej wydatków – 67.669,80) zamiast przyjętej wcześniej do rozliczeń sumy 15.977,78 zł (Sąd Rejonowy rozliczył kwotę 20.834,89 zł), to i tak obciążałaby uczestnika dopłata na rzecz wnioskodawczyni w kwocie około 16.000 zł, a nie sposób nie dostrzec, że sytuacja uczestnika jest wiele bardziej komfortowa od sytuacji uczestniczki, gdyż apelujący otrzymał na własność odrębną własność lokalu o wartości pomniejszonej o pozostały do spłaty kredyt a uczestniczka nadal pozostaje wobec banku dłużnikiem z tytułu tegoż kredytu i bank może od niej domagać się spłaty pozostałości, gdyby uczestnik zaprzestał spłaty lub stał się niewypłacalny

W tych warunkach obniżenie zasądzonej przez Sąd Rejonowy dopłaty na rzecz wnioskodawczyni stałoby w sprzeczności także z zasadami współżycia społecznego (art. 5 kc).

Mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania należało apelację oddalić jako nieuzasadnioną na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania między stronami za II instancję orzeczono na zasadzie art. 520 § 1 kpc.